

вих дій 06.03.44. Похов. с. Велика Медведівка.

ЯНКОВИЧ Євдокія Федорівна, 1892 р., с. Кульчини, українка, селянка. Розстріляна фашистами за переховування євреїв у 1943 р. Похов. м. Старокостянтинів.

ЯНКОВИЧ Марія Павлівна, 1915 р., с. Кульчини, українка, селянка. Розстріляна фашистами за переховування євреїв у 1943 р. Похов. м. Старокостянтинів.

ЯЦУК Галина Максимівна, 1935 р., с. Великі Зозулинці, українка, дошкільниця. Спалена

фашистами за зв'язок сім'ї з партизанами, лт. 1944 р. Похов. с. Великі Зозулинці.

ЯЦУК Максим Гнатович, 1900 р., с. Великі Зозулинці, українець, селянин. Спалений фашистами за зв'язок з партизанами, лт. 1944 р. Похов. с. Великі Зозулинці.

ЯЦУК Теодора Яківна, 1904 р., с. Великі Зозулинці, українка, селянка. Спалена фашистами за зв'язок з партизанами, лт. 1944 р. Похов. с. Великі Зозулинці.

ЛЕТИЧІВСЬКИЙ РАЙОН

КРИВАВІ СЛІДИ ОКУПАНТІВ

На головній шосейній магістралі, що перетинає Хмельниччину в самому центрі — від Голоскова аж до Вінницької області — розташований Летицький район. Два містечка — Меджибіж і Летиць — мають давню трагічну й водночас героїчну історію. Вони пам'ятають народних месників — Семена Палія, Самійла Самуся і Устима Кармалюка. Меджибізький замок веде нас у далекі часи панування у цьому краї князів Острозьких. А статуя закованого могутнього Кармалюка, що біля старовинної фортеці у центрі Летицева, стоїть, як згусток колишнього народного гніву проти польського шляхетного панства.

До середини п'ятдесятих років двадцятого століття тут існували два райони — Меджибізький і Летицький, а потім їх об'єднали в один — Летицький. Благодатний край! Межиріччя Бугу, Бужка і Вовка, левади, ліси та переліски створюють тут своєрідний ландшафт і клімат, певною мірою компенсують убогість ґрунтів, особливо у південно-східній частині району, де суглинки та глинища, а крайнє село на півдні району так і зветься — Голенищево.

Відсутність залізничного сполучення формувала напрямки економічного розвитку цього краю. Давна тут не будувались більш-менш крупні промислові підприємства. У Меджибожі до війни було споруджено плодоконсервний і цегельний заводи, у Летичеві — цегельний, маслосирбазу.

В обох містечках працювали побутові майстерні, торгові підприємства. В економіці району переважало сільськогосподарське виробництво — рослинництво і тваринництво. У передвоєнні роки вже були подолані труднощі становлення колективних форм господарювання. Важку ручну працю замінювала техніка, яка концентрувалась у Летицькій та Меджибізькій МТС. Окремі господарства славилися, як на той час, високими урожаями зернових — збирали по 17 центнерів з гектара, добре родила бурякова нива. Йшов достаток у колгоспні комори і селянські оселі.

Напередодні війни в районі в основному було завершено ліквідацію неписьменності і перехід до загальнообов'язкового семирічного навчання. Селяни прилучалися до культури, у населених пунктах споруджувалися клуби, бібліотеки, або відкривалися у відповідно пристосованих приміщеннях. Хоча медичні заклади ще не забезпечували потреб охорони здоров'я, але поступово їхня мережа розширювалася. У Летичеві та Меджибожі працювали районні лікарні, у селах відкривалися фельдшерсько-акушерські пункти.

Одне слово, після виснажливих подій — громадянської війни, колективізації, що переламувала селянський устрій на колективні методи господарювання, життя нормалізувалося, поліпшувався побут людей, були сподівання на краще.

Саме на такому оптимістичному настрої в житті людей увірвалася війна. Восьмого липня 1941 року фашисти окупували Меджибіж, а через десять днів захопили увесь Летицький район. Так званий «новий порядок» фашистів — грабж, насильство, катування — з перших днів окупації дійшов до кожного населеного пункту району.

Найперше фашистами було запроваджено жорстокі умови комендантського часу. За свідченнями очевидців, як попереджувальний захід для непокірних, зразу ж після вступу у Летиць окупанти відібрали десять молодих чоловіків, ні в чому навіть не запідозрених; вивели за містечко і розстріляли. А ще неймовірно здирства, податки на все: на худобу, землю, собак, котів, подушне. З настанням зими у людей забирали кожури, валянки, ковдри, подушки.